

LITERATURA GREGA ARCAICA I CLÀSSICA

CURS 2012-13

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Literatura grega arcaica i clàssica
Codi	100416
Crèdits ECTS	6
Curs i període en què s'imparteix	Segon curs - primer semestre
Horari	Dimarts i dijous de 13:00 a 14:30h.
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari d'atenció

2. Equip docent

Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari de tutories

3.- Prerequisits

Aquesta assignatura es concep com una iniciació a la història de la literatura grega de les èpoques arcaica i clàssica, de manera que no es requereixen coneixements previs d'aquesta matèria per poder cursar-la. Tanmateix, és recomanable que els estudiants que ja han cursat assignatures d'aquest tipus en el batxillerat en repassin els continguts.

És convenient, però no imprescindible, que els estudiants tinguin coneixements de grec clàssic. També es recomana un nivell bàsic d'anglès i francès, atès que es podran fer activitats extretes de bibliografia en aquestes llengües.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Literatura" del segon curs del grau en Estudis Clàssics i es planteja com una assignatura de formació bàsica.

Els continguts cerquen oferir una aproximació a l'estudi dels primers períodes de la literatura grega, tot definint-ne els conceptes i els límits temàtics i cronològics, per tal que els alumnes puguin reconèixer i analitzar les obres i els autors que en formen part.

Tant pel que fa als continguts com a la metodologia, aquesta assignatura forma una unitat temàtica amb l'assignatura "Literatura grega clàssica i hel·lenística", programada per al tercer curs del grau en Estudis Clàssics.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE6 Explicar un text literari aplicant els coneixements literaris, mètrics, estilístics.
Resultats d'aprenentatge	Elaborar un comentari literari d'un text grec des del punt de vista formal i de contingut, identificant figures d'estil, retòriques, de formes mètriques i de motius literaris

Competència	CE12 Utilitzar el vocabulari tècnic específic de la interpretació i comentari dels textos antics.
Resultats d'aprenentatge	Demostrar el coneixement de la terminologia específica en els estudis clàssics

6.- Continguts de l'assignatura

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, l'aproximació teòrica als principals autors, obres i gèneres literaris grecs de les èpoques arcaica i clàssica i, de l'altra, la realització de comentaris de text i de traduccions per tal de poder assimilar i aplicar els coneixements teòrics adquirits.

Els temes que es tractaran són aquests:

I. Concepte de literatura grega

- I.1. Els grans períodes de la literatura grega
- I.2. Els principals gèneres literaris
- I.3. Tradició i originalitat
- I.4. Mite i logos
- I.5. Literatura i societat a la Grècia antiga: la literatura com a expressió d'ideologies de classe
- I.6. Les fonts i la transmissió de la literatura grega

II. Els orígens i el caràcter de l'èpica grega

- II.1. La composició oral i l'adopció de l'escriptura. Poesia aèdica i rapsòdica
- II.2. Els elements de la composició èpica
- II.3. Els grans cicles narratius: el Cicle Tebà. El Cicle Troià
- II.4. Els Himnes homèrics

III. L'epopeia homèrica

- III.1. Anàlisi de la Ilíada
- III.2. Anàlisi de l'Odissea
- III.3. La qüestió homèrica
- III.4. La llengua dels poemes homèrics

IV. La poesia hesiòdica

- IV.1. Hesíode i la poesia genealògica i didàctica
- IV.2. Teogonia: cosmogonia, teomàquia i teologia de la dike
- IV.3. Treballs i Dies: la condició humana i social. La dike com a praxi i ètica del treball
- IV.4. Hesíode i Orient
- IV.5. El corpus Hesiodicum

V. L'elegia i el iambe

- V.1. Els canvis econòmics, socials i polítics en els segles VII i VI aC.
- V.2. El poeta líric com a intèrpret del seu grup social. El naixement de l'individualisme
- V.3. Els gèneres de la poesia lírica
- V.4. Característiques dels gèneres iàmbic i elegíac: orígens, estil, metres i continguts
- V.5. Els àmbits literaris de l'elegia i el iambe
- V.6. El iambe: lluita política i invectiva personal.
- V.7. Arquíloc. Semònides. Hipònax
- V.8. L'elegia ètica i política
- V.9. Cal·lí. Tirteu. Soló. Mimnerm. Xenòfan
- V.10. Teognis i la Col·lecció Teognídia

VI. La lírica coral

- VI.1. Orígens, estils, gèneres i continguts de la lírica coral
- VI.2. Els primers poetes
- VI.3. Poesia coral a Esparta: Alcmà
- VI.4. Lírica coral narrativa a l'occident grec: Estesícor i Íbic
- VI.5. La renovació de la lírica coral: Simònides
- VI.6. L'esplendor de la lírica coral: Baquilides i Píndar

VII. La poesia monòdica

- VII.1. Origen, estil, llenguatge i continguts
- VII.2. Poesia política a Lesbos: Alceu de Mitilene
- VII.3. Erotisme i ètica en Safo
- VII.4. Anacreont: humor i erotisme
- VII.5. La poesia popular

VIII. Els primers filòsofs grecs

- VIII.1. El context econòmic i cultural
- VIII.2. El pensament filosòfic: originalitat i aportació de Grècia
- VIII.3. Els filòsofs presocràtics: filosofia física, de l'ésser i de l'esdevenir; els primers materialistes
- VIII.4. Els físics milesis
- VIII.5. Pitàgoras i els pitagòrics
- VIII.6. L'estil aforístic d'Heraclit
- VIII.7. Poesia mitopoètica en Parmènides
- VIII.8. Empèdocles, mestre de veritat
- VIII.9. La filosofia materialista: Anaxàgoras
- VIII.10. Leucip i Demòcrit

IX. Literatura científica i tècnica

- IX.1. Els orígens de la sistematització científica
- IX.2. Pensament abstracte i empirisme. Els escrits científics i tècnics
- IX.3. Matemàtica i astronomia
- IX.4. Els orígens de la medicina empírica

X. El naixement de la historiografia

- X.1. Transformacions socials i invenció del passat
- X.2. Els primers documents: genealogies i memòries de viatge
- X.3. Els primers historiadors i geògrafs
- X.4. Els primers logògrafs: Hecateu, Acusilau, Ferecides i Hel·lànic
- X.5. Heròdot i la dimensió tràgica de la història: llengua i estil
- X.6. Complexitat i unitat de l'obra d'Heròdot

XI. Sofística i oratòria grega

- XI.1. Els orígens de l'oratòria: el discurs preretòric
- XI.2. El moviment sofístic: Protàgoras, Gòrgias, Pròdic, Hípias
- XI.3. Retòrica i democràcia en l'època clàssica
- XI.4. Els gèneres oratoris
- XI.5. L'estructura i el llenguatge del discurs

XII. La tragèdia grega

- XII.1. Democràcia i teatre en el segle V aC.
- XII.2. El problema de l'origen de la tragèdia
- XII.3. Els primers poetes tràgics
- XII.4. Estructura formal de la tragèdia
- XII.5. Llengua i estil
- XII.6. Concursos i representacions
- XII.7. Èsquil, creador de la tragèdia. L'optimisme ètic i polític
- XII.8. Sòfocles, el poeta d'Atenes, i la tècnica dramàtica. El pessimisme sofocleu
- XII.9. Eurípides i la crisi de la polis. L'influx dels sofistes

N.B. Els punts d'aquest temari que eventualment no siguin tractats per qüestió de temps, podran ser inclosos dins de l'assignatura "Literatura grega clàssica i hel·lenística", programada per al tercer curs del grau en Estudis clàssics.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en combinar les explicacions teòriques de cadascun dels temes amb textos originals o en traducció que serveixin per il·lustrar i aplicar els coneixements adquirits.

A principi del curs es lliurarà un dossier amb una selecció de textos que seran comentats a classe i que serviran també per al treball individual o en grup dels alumnes. Al llarg del curs se'n podran afegir altres de complementaris, en funció de les necessitats i els interessos dels estudiants.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides (32%)

Exposició dels temes d'acord amb la programació de l'assignatura	30 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8
Presentació oral o escrita de comentaris de text	15 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Realització d'exàmens parcials (2)	3 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA8, RA9
TOTAL	48 h.	

Supervisades (18%)

Lectura orientada i comentari de la <i>Teogonia</i> d'Hesíode	20 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8, RA9, RA11
Exercicis puntuables	7 h.	RA1, RA2, RA4, RA5, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
TOTAL	27 h.	

Autònomes (50%)

Interpretació dels autors, de les obres i dels gèneres literaris tractats	40 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA7, RA10, RA11
Realització de comentaris de text	35 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
TOTAL	75 h.	

8.- Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà tenint com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i lliurament de les activitats proposades a classe en els terminis establerts.

A la reavaluació final, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent a les activitats sobre la *Teogonia* d'Hesíode (15%) i un dels dos exàmens parcials realitzats al llarg del curs (35%).

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Exercicis puntuables (Lectura <i>Teogonia</i> d'Hesíode) = 15%	7 h. (activitat supervisada)	RA1, RA2, RA4, RA5, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Presentació de comentari de text = 15%	20 h. (activitat supervisada)	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8, RA9, RA11
1r Examen parcial = 35%	1,5h (activitat dirigida)	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA8, RA9
2n Examen parcial = 35%	1,5h (activitat dirigida)	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA8, RA9

9- Bibliografia

Manuais bàsics

Alsina Clota, J., *Literatura grega. Contenido, problemas y métodos*, Barcelona, Ariel 1967

Lesky, A., *Historia de la literatura griega*, Madrid, Gredos 1968

López Férez, J.A. (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid, Cátedra 1988

NB. S'anirà afegint bibliografia específica per als diversos temes i autors a mida que es vagi desenvolupant cada punt del temari a classe

10.- Programació de l'assignatura

El temari de l'assignatura es desenvoluparà d'acord amb aquest calendari orientatiu, tot i que es poden produir canvis a causa d'imprevistos o de necessitats puntuals dels alumnes.

Entre les activitats previstes s'inclou la realització de dos exàmens parcials (els dies 28 d'octubre i 17 de gener), la qualificació dels quals representarà el 70% de la nota final. D'altra banda, periòdicament es realitzaran exercicis puntuables sobre temes tractats a classe, la suma dels quals valdrà el 15% de la nota. A més a més, es farà un treball obligatori sobre la lectura de la *Teogonia* d'Hesíode, que caldrà lliurar el 20 de desembre i que representarà el 15% de la puntuació final.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
Setmana 1 12-16 setembre	Tema 1. Concepte de literatura grega	Per deter m		RA4, RA5, RA6, RA7
Setmana 2 19-23 setembre	Tema 2. Els orígens i el caràcter de l'èpica grega	Per deter m		RA4, RA5, RA6, RA7, RA9, RA11
Setmana 3 26-20 setembre	Tema 3. L'epopeia homèrica	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 4 3-7 octubre	Tema 3. L'epopeia homèrica Tema 4. La poesia hesiòdica	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 5 10-14 octubre	Tema 4. La poesia hesiòdica	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 6 17-21 octubre	Tema 5. L'elegia i el iambe	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 7 24-28 octubre	Tema 5. L'elegia i el iambe Primera parcial: 27 d'octubre	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 8 31 oct. - 4 nov.	Tema 6. La lírica coral	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 9 7-11 novembre	Tema 6. La lírica coral Tema 7. La poesia monòdica	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 10 14-18 novembre	Tema 7. La poesia monòdica Tema 8. Els primers filòsofs grecs	Per deter m	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 11	Tema 8. Els primers filòsofs grecs	Per	Dossier de	RA1, RA2, RA3, RA4,

21-25 novembre	Tema 9. Literatura científica i tècnica	determ	textos	RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 12 28 nov. - 2 des.	Tema 9. Literatura científica i tècnica Tema 10. El naixement de la historiografia	Per determ	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11

Setmana 13 5-9 desembre	<i>Dies 6 i 8 de desembre festius</i>			
Setmana 14 12-16 desembre	Tema 10. El naixement de la historiografia	Per determ	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 15 19-23 desembre	Tema 11. Sofística i oratòria grega Tema 12. La tragèdia grega	Per determ	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 16 9-13 gener	Tema 12. La tragèdia grega	Per determ	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmana 17 16-20 gener	Segon parcial: 17 de gener	Per determ	Dossier de textos	RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Setmanes 18-19 24-28 gener 31 gen. - 4 febrer	Reavaluació	Per determ		RA1, RA2, RA3, RA4, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
20 de desembre	Treball sobre la <i>Teogonia</i> d'Hesíode	Aula per determ. / Campus virtual		RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8, RA9, RA11

NB. Les classes tindran lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres, tot i que en funció de les necessitats dels alumnes algunes sessions es podran dur a terme a la Biblioteca d'Humanitats (els alumnes en seran prèviament avisats).